

OBSAH

1.	Průběh biochemické spotřeby kyslíku	17
1.1	Matematické vyhodnocování křivky průběhu BSK bez lagové fáze	19
1.1.1	Zpracování podle rovnice pro kinetiku reakce I. řádu	20
1.1.1.1	Stanovení K_1 a L metodou podle Reeda a Theriaulta	20
1.1.1.2	Stanovení K_1 a L metodou „rozdílu logaritmů“ podle Faira	22
1.1.1.3	Stanovení k_1 a L „momentovou“ metodou	25
1.1.1.4	Stanovení K_1 a L „směrníkovou“ metodou	29
1.1.2	Zpracování podle rovnice pro kinetiku reakce II. řádu	31
1.2	Matematické vyhodnocování křivky průběhu BSK s lagovou fází	33
1.2.1	Zpracování podle rovnice pro kinetiku reakce I. řádu	33
1.2.1.1	Stanovení K_1 , L a t_0 metodou podle Reeda a Theriaulta	33
1.2.1.2	Stanovení k_1 , L a t_0 „momentovou“ metodou	37
1.2.1.3	Stanovení K_1 , L a t_0 „směrníkovou“ metodou	40
1.2.2	Zpracování podle rovnice pro kinetiku reakce II. řádu	41
1.3	Jiné způsoby vyhodnocování křivky průběhu BSK	44
	Literatura	44
2.	Samočistění	46
2.1	Rovnovážná koncentrace kyslíku ve vodě	47
2.2	Přestup kyslíku ze vzduchu do vody	48
2.3	Biochemický rozklad organických látek	50
2.4	Kyslíkové poměry v toku. Streeterova–Phelpsova rovnice	52
2.4.1	Výpočet kritické doby t_k a kritického deficitu D_k	55
2.4.2	Určení konstant k_1 a k_r	57
2.4.2.1	Výpočet konstant k_1 a k_r z dat naměřených ve dvou profilech	57
	Výpočet konstanty k_1	57
	Výpočet konstanty k_r	57
2.4.2.2	Odhad konstant k_1 a k_r z laboratorních a hydrologických dat	59
	Odhad konstanty k_1	60
	Odhad konstanty k_r	61
2.4.3	Výpočet maximálně přípustného znečištění řeky	63
	Literatura	65
3.	Hodnocení jakosti vody v tocích	67
	(Ing. I. Nesměrák)	
3.1	Změny jakosti vody v čase	67
3.2	Praktické cíle vyhodnocování jakosti vody v tocích	68
3.3	Základní statistické charakteristiky	68
3.4	Frekvenční a distribuční funkce	74
3.5	Hodnocení jakosti vody podle ČSN 83 0602	76
3.6	Interval spolehlivosti veličiny x_{90}	76
3.7	Test normality rozdělení souboru	78
3.8	Korelační a regresní počet	80
3.8.1	Koeficient korelace	80
3.8.2	Koeficient pořadové korelace	82
3.8.3	Regresní rovnice	84
3.8.4	Interval spolehlivosti hodnoty vypočtené z regresní rovnice	86

5.4.7.2	Výpočet směšovací aktivace	195
5.4.7.3	Výpočet aktivace systému Gould	201
5.4.8	Jiné způsoby výpočtu aktivačních nádrží	205
5.5	Biologické filtry	208
5.5.1	Vztah objemového látkového a hydraulického povrchového zatížení k funkci biofiltru	210
5.5.1.1	Vztah objemového látkového zatížení k funkci biofiltru	210
5.5.1.2	Vztah hydraulického povrchového zatížení k funkci biofiltru	210
5.5.2	Recirkulace	212
5.5.3	Veličiny ovlivňující čistící účinek biofiltru	214
5.5.3.1	Vliv doby styku	214
5.5.3.2	Vliv teploty	216
5.5.3.3	Vliv koncentrace organického znečištění	216
5.5.3.4	Vliv množství a kvality mikroorganismů	217
5.5.3.5	Vliv recirkulace	218
5.5.4	Výpočet biofiltrů pomocí bezrozměrných kritérií	220
5.5.5	Jiné způsoby výpočtu biofiltrů	226
5.6	Stabilizační nádrže	227
5.6.1	Rozdělení stabilizačních nádrží	228
5.6.2	Mechanismus čištění odpadních vod ve stabilizačních nádržích	229
5.6.3	Všeobecné zásady pro navrhování stabilizačních nádrží	230
5.6.4	Výpočet stabilizačních nádrží	230
	Literatura	231
6.	Biologické anaerobní čištění	235
6.1	Mechanismus rozkladu organických látek při anaerobním vyhnívání	236
6.1.1	Hydrolyza a kyselé kvašení	236
6.1.2	Methanové kvašení	237
6.2	Vliv různých faktorů na anaerobní vyhnívání	239
6.2.1	Vliv teploty	239
6.2.2	Vliv pH	240
6.2.3	Vliv míchání	241
6.2.4	Vliv složení odpadní vody	241
6.3	Anaerobní vyhnívání biologických kalů	242
6.3.1	Normální vyhnívání a rychlovyhnívání, doba zdržení a zatížení	242
6.3.2	Složení a vlastnosti surového a vyhnílého kalu	244
6.3.3	Snížení obsahu organické sušiny a praktický stupeň vyhnití	247
6.3.4	Kalový plyn	248
6.3.5	Kalová voda	251
6.4	Navrhování vyhnívacích nádrží	252
6.4.1	Navrhování vyhnívacích nádrží na základě potřebného objemu na jednoho obyvatele	253
6.4.2	Navrhování vyhnívacích nádrží na základě objemového zatížení a doby zdržení	255
6.5	Anaerobní čištění koncentrovaných průmyslových odpadních vod	258
6.6	Tepelná bilance vyhnívacích nádrží	259
6.6.1	Množství tepla potřebné k ohřátí kalu	259
6.6.2	Množství tepla potřebné k vyrovnání tepelných ztrát	259
6.7	Odvodňování a vysoušení vyhnílého kalu na kalových polích	268
	Literatura	271
7.	Usazování	273
7.1	Pád izolované částice v klidné kapalině	273

3.9	Interpretace výsledků	87
	Literatura	88
4.	Vyrovňávání změn průtoku a kvality odpadních vod	89
4.1	Vyrovňávání změn průtoku	92
4.2	Vyrovňávání kvality odpadních vod	94
4.2.1	Promíchávané egalizační nádrže	95
4.2.2	Průtokové egalizační nádrže	100
4.2.2.1	Průtokové nádrže s konstantním průtočným profilem	101
4.2.2.2	Nádrže s konstantní průtočnou rychlostí	105
	Literatura	106
5.	Biologické aerobní čištění	107
5.1	Mechanismus odstraňování organických látek z odpadních vod	107
5.2	Kinetika odstraňování organických látek z odpadních vod	108
5.3	Růst mikroorganismů v jednorázových a kontinuálních systémech	114
5.3.1	Jednorázové systémy. Růstová křivka	114
5.3.2	Kontinuální systémy	117
5.3.3	Aplikace Monodovy rovnice na směsné kultury	119
5.4	Aktivace	122
5.4.1	Nejdůležitější technologické parametry aktivace	122
5.4.2	Základní typy aktivačního procesu	123
5.4.2.1	Jednorázový (diskontinuální) systém	124
5.4.2.2	Semikontinuální systém	125
5.4.2.3	Kontinuální systém s postupným tokem	129
5.4.2.4	Kontinuální systém na principu ideálního směřování	132
5.4.2.5	Stupeň podélného mísení v provozních nádržích s postupným tokem	134
5.4.2.6	Stupeň konverze v nádržích s postupným tokem a v nádržích směšovacích	137
5.4.3	Vliv základních veličin na čisticí účinek aktivace	142
5.4.3.1	Vliv doby zdržení	142
5.4.3.2	Vliv koncentrace a kvality aktivovaného kalu	143
5.4.3.3	Vliv teploty	146
5.4.3.4	Vliv koncentrace organického znečištění	146
5.4.4	Přehled hlavních technologických modifikací aktivace	147
5.4.5	Kalové poměry a produkce směsné kultury v aktivaci	151
5.4.5.1	Výpočet koncentrace biomasy v nádrži a produkce biomasy	151
5.4.5.2	Výpočet koncentrace sušiny aktivovaného kalu v nádrži a produkce kalu	157
5.4.5.3	Vyjádření koeficientu produkce kalu v různých jednotkách a výpočet procenta syntézy a oxidace	159
5.4.5.4	Závislost koncentrace sušiny kalu v nádrži na kalovém indexu a recirkulačním poměru	164
5.4.5.5	Koncentrační spád sušiny kalu v nádržích Gouldova typu	167
5.4.6	Spotřeba a potřeba kyslíku a vzduchu	170
5.4.6.1	Reakce v aktivační nádrži spotřebovávající kyslík	171
5.4.6.2	Rovnice spotřeby kyslíku	171
5.4.6.3	Přestup kyslíku do vody bez jeho současné spotřeby	173
5.4.6.4	Přestup kyslíku do vody při jeho současné spotřebě	176
5.4.6.5	Oxygenační kapacita	177
5.4.6.6	Výpočet potřebné oxygenační kapacity a intenzity aerace pro směšovací nádrže, nádrže s postupným tokem a nádrže Gouldovy	180
5.4.7	Výpočet aktivačních nádrží pomocí bezrozměrných kritérií	184
5.4.7.1	Výpočet aktivace s postupným tokem	184

8.2.2	Micelární koloidy	373
8.2.2.1	Klasifikace micelárních koloidů	374
8.2.3	Rozdělení koloidních disperzí podle počtu fází	375
8.3	Elektrická dvojvrstva	375
8.3.1	Micely a jejich struktura	378
8.4	Potenciál zeta	378
8.4.1	Závislost potenciálu zeta na koncentraci elektrolytů	379
8.5	Koagulace	380
8.5.1	Koagulace solů elektrolyty	380
8.5.2	Vzájemná koagulace lyosolů	382
8.5.3	Vzájemné působení lyosolů a lyofilních koloidů	382
8.6	Koagulace v technologii vody	384
8.6.1	Koagulanty a chemické reakce při čiření	384
8.6.2	Optimální pH při čiření	386
8.6.3	Dávka koagulantu	387
8.7	Kinetika koagulace	388
8.7.1	Perikinetická koagulace	389
8.7.2	Ortokinetická koagulace	391
8.7.2.1	Vertikální ortokinetická koagulace	392
8.7.2.2	Horizontální ortokinetická koagulace	393
8.8	Pomalé míchání při chemickém čiření	394
8.8.1	Vločkovací nádrže s míchadly	395
8.8.2	Provzdušňované vločkovací nádrže	399
8.9	Usazování vyvločkováného kalu	401
8.10	Navrhování usazovacích nádrží, ve kterých probíhá ortokinetická koagulace	401
8.10.1	Užití křivky zdržení v kombinaci s usazovací křivkou	402
8.10.2	Aplikace teorie horizontální ortokinetické koagulace	404
	Literatura	409
9.	Filtrace	411
9.1	Tok čistých kapalin vrstvou zrnitého materiálu	414
9.1.1	Stabilní filtrační vrstva	414
9.1.1.1	Výpočet ztráty tlaku podle Kozenyho rovnice	414
9.1.1.2	Výpočet ztráty tlaku podle Erguna	418
9.1.1.3	Výpočet ztráty tlaku pomocí bezrozměrných kritérií	420
9.1.2	Fluidní vrstva	421
9.2	Tok málo koncentrovaných suspenzí vrstvou zrnitého materiálu (Ing. F. Hereit, CSc.)	427
9.2.1	Typy filtrů	427
9.2.2	Filtrační cyklus	432
9.2.2.1	Stadium vlastní filtrace	432
9.2.2.2	Stadium praní	435
	Mechanismus praní vodou	435
	Mechanismus praní vzduchem a vodou	435
9.2.3	Matematický popis filtračního procesu	436
9.2.3.1	Matematické vyjádření podle Iwasakiho a Steina	436
9.2.3.2	Matematické vyjádření podle Mince	437
9.2.3.3	Matematické vyjádření podle Ivese	439
9.2.3.4	Matematické vyjádření pro „mechanickou představu“ filtračního procesu	440
9.2.4	Matematický model filtrace	441
9.2.5	Výpočet délky filtračního cyklu a spotřeby prací vody	444

7.1.1	Odpor prostředí podle Stokesa	274
7.1.2	Odpor prostředí podle Oseena	275
7.1.3	Odpor prostředí podle Newtona	275
7.1.3.1	Vliv tvaru částic na koeficient odporu prostředí	277
7.1.4	Výpočet rychlosti pádu částice v kapalině	278
7.1.5	Výpočet průměru částice	279
7.2	Usazování suspenzí	281
7.2.1	Prosté usazování	282
7.2.2	Rušené usazování	285
7.2.3	Zahušťování suspenze	287
7.2.3.1	Oblast volné sedimentace	289
7.2.3.2	Deformační oblast	291
7.2.3.3	Kompresní oblast	293
7.3	Usazovací nádrže	295
7.3.1	Výpočet usazovacích nádrží při prostém usazování bez přihlídnutí k vlivu turbulence 304	
7.3.1.1	Pravoúhlé nádrže s horizontálním průtokem	305
7.3.1.2	Kruhové nádrže s horizontálním průtokem	306
7.3.1.3	Nádrže s vertikálním průtokem	307
7.3.2	Vliv turbulence na proces usazování v usazovacích nádržích	312
7.3.2.1	Posouzení usazovacích nádrží z hlediska vyplavování usazených částic	312
7.3.2.2	Výpočet usazovacích nádrží při prostém usazování, přihlížíme-li k vlivu turbulence 317	
	Výpočet podle Velikanova	317
	Výpočet podle Dobbinse—Campa	322
7.3.3	Výpočet usazovacích nádrží při rušeném usazování	325
7.3.4	Výpočet nádrží, ve kterých dochází k zahušťování suspenzí	325
7.3.4.1	Dekantační zahušťovací nádrže	325
7.3.4.2	Průtokové zahušťovací nádrže	327
	Výpočet plochy zahušťovací nádrže	327
	Výpočet hloubky zahušťovací nádrže	340
7.3.5	Výpočet usazovacích nádrží, ve kterých probíhá ortokinetická koagulace	341
7.4	Usazování městských odpadních vod	341
7.4.1	Lapáky písku	342
7.4.1.1	Lapáky písku s horizontálním průtokem	342
	Komorový lapák písku	342
	Lapáky písku s kontrolovanou rychlostí	345
	Dorrův lapák písku	352
7.4.1.2	Lapáky písku s vertikálním průtokem	352
7.4.1.3	Lapáky písku s příčnou cirkulací	356
7.4.2	Usazovací nádrže	359
7.4.2.1	Pravoúhlé nádrže s horizontálním průtokem	360
7.4.2.2	Kruhové nádrže s horizontálním průtokem	361
7.4.2.3	Usazovací nádrže s vertikálním průtokem	362
7.4.3	Štěrbínové nádrže	363
7.4.4	Dosazovací nádrže	365
	Literatura	367
8.	Čiření	369
8.1	Disperzní soustavy	369
8.2	Koloidní disperze	371
8.2.1	Koloidní soustavy nevratné a vratné, lyofobní a lyofilní	371

9.2.5.1	Kalová kapacita, její stanovení a výpočet délky cyklu	445
	Stanovení kalové kapacity	445
	Odhad délky cyklu z kalové kapacity	447
9.2.5.2	Orientační určení délky cyklu pro standardní suspenzi podle Kljačka	448
9.2.5.3	Orientační určení délky cyklu pro standardní suspenzi podle „mechanické představy“ procesu filtrace	450
9.2.5.4	Výpočet délky cyklu pomocí matematického modelu na samočinném počítači	456
9.2.5.5	Návrh parametrů filtrů na základě poloprovozních pokusů	456
9.2.6	Výpočet plochy filtrů	457
9.2.7	Výpočet tlakových filtrů	459
9.3	Zachycování suspendovaných látek z koncentrovaných suspenzí na filtrační přepážce	462
9.3.1	Rovnice pro rychlost filtrace	462
9.3.2	Vliv tlakového spádu na specifický filtrační odpor	464
9.3.3	Vztah objemu koláče a hmotnosti tuhých částic v koláči k objemu filtrátu	465
9.3.4	Stanovení konstant filtrační rovnice	465
9.3.4.1	Výpočet konstant za použití diferencí měřených veličin	467
9.3.4.2	Výpočet konstant za použití integrované filtrační rovnice	469
9.3.4.3	Výpočet konstant z měření s konstantní výškou koláče	472
9.3.5	Výpočet filtračních zařízení pro nepřetržitý provoz (Ing. V. Linek, CSc.)	474
9.3.5.1	Výpočet kalolisové stanice	475
9.3.5.2	Bubnové vakuové filtry	485
	Literatura	488
	Rejstřík	489